לקמן לא. ב"ק לה.],נלקמן לג. ב"ק לה.],נטיל יא: לקמן לג. סנה"

פח:], ג) [סנהדרין שם] לעיל יא: לקמן לא. לג. לו:, ד) [ע" חוס' ב"מ סא. ד"ה

אלא לאר דגול וכרי], כ) [לקמן לא.], ו) [ל"ל הישן דף כו:], ז) רש"א,

הגהות הב"ח

(ħ) תום' ד"ה וקרקע אינה וכו' וקולר כדרכו ולא ישכור אפילו לאחר

המועד. נ"ב פירוש קולר כדרכו לאט לאט ולא

ישכור פועלים אפילו נמשך הקלירה עד לאחר המועד וגם לאחר המועד לא ישכור אלא אם כן ביקש

ומלא פועלים בשכר הידוע שיקלרו כדרכם שאז ודאי אם לא ישכור פועלים

עשין עג טוש"ע ח"מ סי ש"ם סעיף ה:

רבינו חננאל

וקרקע אינה נגזלת. ואוקימנא בהושענא דאונכרי גופייהו, אבל בהושענא דבעלי בתים, בוושפנא ובפלי בונים, אפי' היא גזולה אפי' (גזלוה) [גזזוה] אונכרי כשירה כו׳. גופייהו ואסיקנא לולב אין צריך אגד. ואפי׳ מאן דסבר דצריך אגד, [כיון] דאי שרי ליה חוזר לכמות שהיה, אינו שינוי, דקיימא לז שינוי החוזר לברייתו . אינו שינוי. ושינוי השם אינו שינוי

וקרקע אינה נגודת. כלומר אינה קנויה לגולן בשום יאוש דלעולם היא בחזקת בעלים דמקראי נפקא לן בהגחל בתרא (כ"ק דף קיז: ושם) כדפירש בקונטרס והדין עמו ד) דאי יאוש מועיל

בקרקע מאי נפקא ליה מינה במאי דאינה נגזלת אי קודם יאוש אפילו היתה

נגולת לא קני ואי לאחר יאוש הרי

קונה ביאוש וכן מוכיח בשמעתין

גבי פלוגתא דר' אליעזר ורבנן דפליגי

בסוכה גזולה דמכשרי רבנן משום

דקרקע אינה נגזלת והויא ליה סוכה

שאולה ואדם יולא ידי חובתו בסוכתו

של חבירו והשתא אי לפני יאוש הא

אפילו מטלטלין אין נגזלין אלא ודאי

לאחר יאוש ומיהו אין משם ראיה

דאם היתה סוכה מטלטלין כגון

שהוליאו מסוכתו שבראש העגלה

ובראש הספינה לא היה יולא בה בין

קודם יאוש בין לאחר יאוש משום

יוקרקע אינה נגזלת הלכך לגוזוה אינהו כי היכי דליהוו יאוש בעלים בידייהו דידהו ושינוי הרשות בידייכו סוף סוף כי גזזו אוונכרי ליהוי יאוש בעלים בידייהו ושינוי הרשות בידן לא צריכא בהושענא דאוונכרי גופייהו וליקניוה בשינוי מעשה קא סבר ילולב אין צריך אגד ואם תמצי לומר ילולב צריך אגד שינוי החוזר לברייתו הוא יושינוי החוזר לברייתו לא שמיה שינוי וליקניוה בשינוי השם דמעיקרא הוה ליה אסא והשתא הושענא

שלשת המינין יחד דשינוי מעשה מתיר אגדן והרי הן כבראשונה: הושענה

מהם והבעלים נתייאשו כבר מכל הפירות והוי יאוש אללם ואחר כך

הוא משתנה מרשותן לרשותכם. וקסבר יאוש גרידא לא קני אבל

יאוש ושינוי רשות קני ואי נמי קני

מצוה הבאה בעבירה הוי אם אתם

מחתכוה מן המחובר תהיו אתם

גחלים: בידייהו דידהו. אוונכרי:

בידן. דידן הלוקחין אותן מהן

ולדידן לאו מלוה הבאה בעבירה

שהם קונין לצורכם לצאת בו:

ליקניוה בשינוי מעשה. שאגד

דאוונכרי גופייהו. באותם

וקרקע אינה נגולח. כלומר אינה קנויה לגזלן בשום יאוש דלעולם בחזקת בעליה היא דמקראי נפקא לן בהגחל בתרא (ב"ק קיו:)

בניזקין אבל משנתלש הפרי הוי גזל והתולשו הוא גוזלו הלכך לגוזוה

הן מן המחובר ויתנוה לכם שיהיו הן הגולנין ואתם לוקחין אותה

היא:

מם כנו ישכונ פוענים חיישינן משום משהה כלאים בכרם הא לאו הכי לא חיישינן משום משהה כלאים וק"ל: (ב) בא"ד ברה"ר פטור כגזל קרקע וכו׳ מכח זה יש לי לחייב כנוטע למוך:

לממעטי' בפרק וי (קמא) (דף ט.) נמי קני: החוזר לברייתו. מדכתיב לך גבי סוכה לך להוליא את הגזולה ולפני יאוש נמי לא חשיבא כשאולה דמטלטלין הנגזלין לאו ברשות בעלים קיימי אבל

קרקע בחזקת בעליה עומדת ויש לדקדק מהא דתניא בחזקת הבתים (ב"ב דף מג:) מכר לו את הבית מכר לו שדה אין מעיד לו עליה מכר לו פרה מכר לו טלית מעיד לו עליה ומוקי לה בראובן שגול שדה משמעון ומכרה ללוי ואתא יהודה וקמערער דלא ליזיל שמעון לאסהודי ללוי דניחא ליה דהדרא אבל פרה וטלית לא הדרי דהוי יאוש ושינוי רשות משמע בהדיא דבקרקע לא מהני יאוש וכי מימא משום דקא סבר יאוש כדי לא קני ושינוי רשות לא שייך בקרקע הא טעמא דיאוש לא קני משום דבאיסורא אתא לידיה כדמפרש במרובה (ב"ק דף סו.) והכא גבי קרקע נמי כבר נחיאש קודם שהחזיק בה הלוקח כמו גבי פרה וטלית ובירושלמי דכלאים סוף פרק שביעי משמע דיש יאוש לקרקע דפריך ויש קרקע נגזלת א״ר לוי אעפ״כ יש יאוש לקרקע ומיהו יש ליישב דלעולם אין יאוש ולאיסור דרבנן משום כלאים איירי דתנן המם (פ"ז מ"ז) האנס שזרע את הכרם ויצא מלפניו קוצרו ואפילו במועד עד כמה יהא נותן לפועלים עד שליש יתר מכאן קוצרו כדרכו והולך אפילו לאחר המועד מאימתי נקרא אנס משישקע ואמרינן עלה בגמרא דירושלמי אבא בר יעקב בשם ר' יוחנן כיני מחני' מותר לקולרו אפילו במועד עד כמה יהא נותן לפועלים עד שליש רב הוגא ורב ששת חד אמר עד שליש לשכר וחד אמר עד שליש לדמים מאימתי נקרא אנס משישקע א"ר אחא נשתקעו הבעלים ולא נתיאשו אסורין דבר תורה נתיאשו הבעלים ולא נשתקעו אסורין מדברי סופרים ויש קרקע נגולת א"ר לוי אעפ"כ יש יאוש לקרקע עד כאן ירושלמי והכי פירושו מותר לקולרו אפילו במועד דמלאכה אסורה חוץ מדבר האבד שוכר פועלים אפילו דרך פרסום וקוצר ובזריעת האנס לא נאסר הכרם דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו ונותן לפועלים עד שליש לשכר היינו שמרבה להם בשכירות שליש יותר ממה שהיה ראוי ליתן להם כדאמר רב הונא בפ״ק דב״ק (דף ע. ושם) במלוה עד שליש ומאן דאמר לדמים היינו שנותן להם שליש שויים של כל הפירות אבל יתר מכאן לא יוסיף וקוצר כדרכו ולא ישכור אפילו לאחר המועד (4) מאימתי נקרא שם אנס על הכרם ליחשב כשלו שיאסר בזריעתו משישקע שם בעלים ממנו ונקרא על שם האנס ואע"פ שלא נתיאשו הבעלים דלא אמרו ווי ליה לחסרון כים דאנן סברי דמיאשי ואפילו אמרי דלא מיאשי נעשה כצווח על ספינתו שטבעה בים ומיחסרא דאורייתא בזריעת האנס אבל נחיאשו ולא נשתקעו לא מיתסר מדאורייתא דקרקע אינה נגזלת אבל מדרבנן אסור ופריך ויש קרקע נגזלת כלומר לאסור אפילו מדרבנן ומשני דיש יאוש לאסור מדרבנן משום כלאים אבל מדאורייתא אין יאוש מדלא אסור מדאורייתא ומיהו היכא דנשתקע שם בעלים אפילו מדאורייתא יש יאוש מדהוי איסורו דבר תורה ועוד יש לפרש בענין אחר שנשחקעו הבעלים ולא נתיאשו איסורו דבר תורה לא מחמת זריעת האנס קאמר אלא שהלך לו האנס ונשאר הכרם לפני הבעלים ולא עקרו ממנו הכלאים והוסיף מאמים איסורו דבר חורה מחמת הבעלים שמקיימים כלאים דדידהו הוי כיון דלא נחיאשו אבל נחיאשו ולא נשתקעו מדרבנן ואיכא פירכי טובא ללשון זה וראשון עיקר ובמסכת ערלה פ"ק תניא בירושלמי בשם ר" שמעון בן אלעזר נוטע לרבים חייב בנוטע בחוך שלו ברשות הרבים פטור (ב) בגזל קרקע ויש קרקע נגולת א"ר אילעי אע"פ שאין קרקע נגולת יש יאוש לקרקע וכולה מלחא חמוה דהא מתניתין דהתם קתני הגולן שנטע חייב ותו מאי קא פריך אברייתא ויש קרקע נגולת דמשמע משום דנגולת ויש יאוש פטור מן הערלה אדרבה מכח זה יש לי לחייב בנוטע יתור קנו פריך מפנייתנו הם פרים לגזל קרקע ונטעה והיינו בלא יאוש פפור כן שפרים דאין שייך בו יאוש ואם ש[מתקנה] למוך שלו ועוד מדמי נוטע ברשות הרבים לגזל קרקע ונטעה והיינו בלא יאוש בעלים בידייהו דידהו. וא״ת ההוא יאוש שלא מדעת היא דיש יאוש לאון מיקרים שלא מדעת לאון מקרי יאוש שלא מדעת לא היי יאוש וו״ל דלא מיקרי יאוש שלא מדעת אלא הוא דלא ידע ביה נגזל בלוקח וקיימא לן בריש אלו מליאות (ב״מ דף כב:) דיאוש שלא מדעת לא הוי יאוש וו״ל דלא מיקרי יאוש שלא מדעת אלא היכא דבא לידו קודם שידעו הבעלים שנאבד מהם אבל הכא ידעי בה ונתיאשו מקודם אלא דאין יאוש לקרקע:

שיבור החוזר לברייתו לא שמיה שינוי. ואע"ג דקני מדרבנן כדאיתא בריש הגחל קמא (ב"ק דף נג:) בגחל עלים משופין כגון נסרים

ועשאן כלים כיון דמדאורייתא לא קני לא נפיק הכא ומיהו מההיא סבתא (לקמן דף לא.) משמע גבי סוכה דנפיק אע"ג דלא קני אלא מטעם מריש אלא יש לתרך התם משום תקנת השבים והכא באגודת לולב בעלמא לא שייך תקנת השבים דנקיל להתיר אגודו ומה שנקלץ מן המחובר לא חשיב שינוי מעשה כיון דלא נשתנה שמו בכך דמעיקרא אסא והשתא אסא כדאשכחן בריש הגוזל קמא (ב"ק דף 11.) האי דגזל דיקלא מחבריה וקטליה אע"ג דשדיא לארעא דידיה לא קני מאי טעמא דמעיקרא דיקלא מיקרי והשתא נמי דיקלא מיקרי ואע"ג דפסק לחיותא גרע מכחשא דלא הדר או מבהמה והזקינה דחשיב שינוי אע"ג דלא נשתנה שמם ומשלם כשעת הגזלה וכן עלים ושיפן אבנים וסיתתן למר וליבנן בריש הגוזל קמא (שם דף לג:):

וליכונון בשינוי השם. מימה הא אמרינן דשינוי מעשה החוזר לברייתו לא שמיה שינוי והוא הדין בשינוי השם כדאמרינן במרובה (ב"ק דף סו.) גבי מריש דשינוי החוזר לברייתו בשינוי השם לא שמיה שינוי וי"ל דפריך הכא אליבא דרב יוסף דמסיק התם שינויא אחרינא ועוד י"ל בשינוי השם דליכא שינוי מעשה בהדיה לא קני בחוזר לברייתו כמו מריש דכמו שהוא בנאו בבירה לא חשיב שינוי מעשה אבל הכא דאגדו הרי חשיב שינוי מעשה בהדי שינוי השם וקני אע"ג דהדר למלחיה וא"ח ועולבא דהחם (דף סו:) כיון דלית בה קיצוע ואין בה אלא מחשבה א"כ שינוי השם דידיה חוזר לברייתו הוא ואמאי קני וי"ל דהתם איכא יאוש בהדי שינוי השם דהיכא דליכא יאוש אין מחשבה מטמאתו כדקתני לפי שלא נתייאשו הבעלים ועדיף שינוי השם החוזר דקני עם יאוש כדאשכחן גבי עולבא משינוי מעשה החוזר לברייתו דאפילו עם יאוש לא קני כדמסיקנא הכא והשתא ניחא הא דקאמרינן התם שינוי השם כשינוי מעשה דמי דהיכי דמי להדדי והלא שינוי מעשה לחודיה בלא יאוש קני כדמוכח בכמה דוכתי במרובה (שם דף סו.) ובהגוזל קמא (שם דף 12.) ואילו שינוי השם לא קני אלא בהדי יאוש כדמוכח ההיא דעולבא אלא היינו טעמא משום דעולבא חוזר לברייתו אבל היכא דלא הדר קני לחודיה דאההיא דגנב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור פריך התם לעיל (דף סה.) וליקנינהו בשינוי השם ולא יתחייב ארבעה וחמשה ומשני שור בן יומו קרוי שור איל בן יומו קרוי איל משמע דאי לאו הכי קני בשינוי השם לחודיה והשתא יש כמה דינים בדבר דשינוי מעשה שאינו חוזר וכן שינוי השם שאינו חוזר קני מדאורייתא אע"ג דלא נתייאש ושינוי מעשה החוזר קונה בלא יאוש מדרבנן כדמשמע בריש הגחל קמא (שם דף זר:) וטעמא משום תקנת השבים ושינוי השם דהדר למלחיה בלא יאוש לא קני כלל חוץ מלענין מריש משום תקנת השבים וכל בנין קרקע וכיוצא בו כדמוכח שמעתא דההיא סבתא (דף לא.) דלווחא אלמא לא נתיאשה ואמר רב נחמן אין לה אלא דמי עלים וא״ת הא דפריך הכא לקנינהו בשינוי השם מקשי ליה אמתני׳ דלולב הגזול (לעיל דף כעי:) וי"ל דמתני׳ איכא לאוקמא בשגזלו אגודה דלית ביה לא שינוי השם ולא שינוי מעשה:

מוסף רש"י לולב צריך אגד. לאגוד שלשה המינין כאחד (לעיל